

JOENSUUN KAUPUNKI

Rakennus- ja ympäristölautakunta
PL 59
80101 JOENSUU
Puh. (013) 267 7111

MAA-AINESLUPA JA YMPÄRISTÖLUPA

15.5.2024 § 27
Annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella
Päivämäärä Diaarinumero
16.5.2024 429/11.01.00.00/2024

ASIA

Päätös maa-aineslain 4 a §:n mukaisesta maa-ainesten ottamislupahakemuksesta sekä ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesta ympäristölupahakemuksesta kiviaineksen murskaukseen.

Päätös sisältää ratkaisun maa-aineslain 21 §:n ja ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisesta hakemuksesta toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

LUVAN HAKIJA

Destia Oy
Firdonkatu 2 T 151, 00520 Helsinki
Y-tunnus 2163026-3

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Soran ja hiekan ottaminen sekä kiviaineksen murskaus.

Joensuun kaupunki, Kirkonkylä, tila Päresärkkä 167-436-11-31

Toiminta sijoittuu olemassa olevalle Päresärkän maa-ainestenottoalueelle Enoon Sarvingintien varrelle. Ottoalue sijaitsee noin 3 kilometrin päässä Enon taajamasta.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukaan maa-ainesten ottamiseen on oltava lupa.

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 27 § mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa. YSL liite 1 taulukko 2 kohta 7 e mukaan tietyille alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää, on luvanvarainen.

MAL 4 a § ja YSL 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (VNa ympäristönsuojelusta 713/2014) 2.1 § kohta 6 b mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltäviin lupa-asioihin kuuluu tietyille alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

ASIAN VIREILLETULO

15.3.2024.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT JA SOPIMUKSET

Destia Oy:llä on alueella voimassa oleva Joensuun kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan myöntämä maa-aineslupa. Lupa päättyy 23.5.2024.

Luvan hakija omistaa kiinteistön.

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Joensuun seudun yleiskaavassa 2020 alue on merkitty EO/so eli seudullisesti merkittäväksi soran tai hiekan ottoalueeksi.

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040 alue on merkitty EO1-merkinnällä eli maa-ainesten ottoon osoitettu alue.

Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen 2002 eli ns. POSKI-projektissa kyseinen alue on ensisijaisesti maa-ainesten ottoon varattava hiekka- ja sora-alue.

LAITOKSEN SIJAINTIPAIKAN YMPÄRISTÖOLOSUHTEET

Päresärkän sora-alueella on harjoitettu maa-ainesten ottotoimintaa jo vuosikymmeniä. Destian ottoalueen luoteispuolella sijaitsee kahden muun toimijan ottoalueet. Alueen puusto on pääosin poistettu ja alue ei ole enää luonnontilainen. Ympärysmetsät ovat metsätalouskäytössä olevia mäntyvaltaisia sekametsiköitä. Kiinteistön läpi kulkee Fingrid Oyj:n voimalinja. Fingrid Oyj on lunastanut voimansiirtoalueen, ottoraja myötäilee voimansiirtoalueen rajaa.

Alue ei erityisesti erotu Sarvingintielle ottamisalueen ja tien väliin jäävän puuston ja maastonmuotojen vuoksi. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin 500 metrin päässä ottoalueesta länteen. Lähin pintavesistö sijaitsee noin 1 kilometrin päässä.

Päresärkän sora-alue ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Lähin pohjavesialue (Hämälänsärkät, 0704505, II-luokan pohjavesialue) sijoittuu alueen itäpuolelle, lähimmillään noin 250 metrin etäisyydelle suunnitelma-alueesta. Sora-alueen eteläpuolella sijaitsevasta pohjavesiputkesta on havainnointu pohjaveden pinnankorkeutta vuodesta 1995 saakka. Pohjavedenpinnan korkeuden vaihteluväli on ollut +108,63...+111,92 (N2000).

Alueen läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita, muinaismuistoja tai Natura 2000- verkostoon kuuluvia alueita.

OTTAMISSUUNNITELMA JA LAITOKSEN TOIMINTA

Destia Oy hakee maa-aineslupaa soran ja hiekan ottamiseen 76 600 k-m³ kokonaisottomäärälle 15 vuodeksi. Laskennallinen vuotuinen ottomäärä on noin 5100 k-m³, määrä vaihtelee merkittävästi vuosittain. Ottamisalueen pinta-ala on 1,45 ha. Alin ottotaso olisi noin +113,92 (N2000). Suojakerros ylimpään mitattuun pohjavesipintaan on vähintään 2 metriä.

Suunnitelma-alueelta on poistettu puusto ja pintamaat aikaisempina lupakausina noin 1,2 hehtaarin alueelta. Ottamisalueella on yhteensä noin 0,5 hehtaarin alueelta pintamaat vielä poistamatta. Pintamaat hyödynnetään kokonaisuudessaan alueen kasvukerroksessa ottamisen päätyttyä.

Alueella murskataan alueelta otettavaa soraa tie- ja muuhun infrarakentamiseen. Yksi murskausjakso kestää noin 1-4 viikkoa ja murskelajikkeita tuotetaan 10 000 – 30 000 tonnia kerrallaan. Alueella ei ole murskaustoimintaa vuosittain. Murskauslaitos ja muu kalusto ovat siirrettäviä eli ne tuodaan alueelle jokaista tuotantojaksoa varten. Murskausalue sijoittuu yli 300 metrin etäisyydelle lähimmästä asuinrakennuksesta.

Murskauslaitoksen energia tuotetaan polttomoottoreilla tai energianlähteenä on aggregaatilla tuotettava sähkövirta. Työkoneiden polttomoottorit toimivat kevyellä polttoöljyllä. Alueella varastoidaan polttonesteitä vain toimintajaksojen aikana koneiden ja laitteiden sen hetkistä tarvetta vastaava määrä. Säiliöiden alla oleva maaperä suojataan tiiviillä öljynsuojamuovilla, jonka päällä on rikkoutumisen estävä hienojakoinen maa-aineskerros. Polttoainesäiliöt ovat kaksoisvaipallisia ja ylitäytönestimillä varustettuja.

Murskauslaitoksen hydraulikkaöljyt, voiteluaineet sekä jäteöljyt varastoidaan murskauslaitoksen mukana kulkevassa lukittavassa varastokontissa. Varastoitava määrä on enintään 200 kg. Varastokontin pohja on tiivis sekä reunoiltaan korotettu, mikä estää mahdollisten vuotojen pääsyn maaperään.

Tankkaus on aina valvottu tapahtuma. Mahdolliset pienet öljyläiskät kerätään heti talteen ja likaantunut maa kuljetetaan sille tarkoitettuun välivarastoon ja vastaanottopisteeseen.

Kuljetuksista aiheutuu raskasta liikennettä noin 10–20 käyntiä työpäivän aikana tuotantojaksojen yhteydessä. Lisäksi murskausurakan aikana on kaluston kuljetuslogistiikkaa ja työntekijöiden henkilöautoliikennettä. Liikennöinti alueelle tapahtuu Sarvingintieltä

Alue pidetään siistinä koko toiminnan ajan. Ottamisalueen rajat tarkistetaan maastossa ennen ottamistoiminnan jatkamista. Alueella on korkeusmerkintöjä ottamissyvyyden ja -tason valvomiseksi. Ottamistoiminnan aikana jyrkät rintaukset suojataan suojanauhalla turvallisuuden varmistamiseksi.

Alueen lopullinen jälkikäyttö on metsätalous. Kaivualueen luiskat loivennetaan noin kaltevuuteen 1:2...1:3. suunnitelmapiirustusten mukaisesti. Kaltevuudet mukailevat alueen nykyisiä, luonnollisia luiskakaltevuuksia. Ottoalueen kaakkoisosa luiskataan 1:2 ja muut ottoalueen rintaukset luiskataan 1:3. 1:2 luiskausta perustellaan aiemman maa-aineslupan maastonmuotoilumallin avulla, jossa ottoalueen kaakkoisosa luiskataan 1:2 kaltevuudella. Suunnitelma-alueen tiivistynyt pohja pehmennetään. Alueen pohja ja luiskat peitetään alueelta kuoritulla pintamaalla puuston ja kasvillisuuden kasvualustaksi. Tarpeen vaatiessa verhoilu- tai luiskausmateriaalina voidaan käyttää muualta tuotuja puhtaita maa-aineita, joista varmistetaan, että materiaali on puhdasta eikä sisällä pohjavedelle haitallisia aineita. Muotoilun ja pintamateriaalin levityksen jälkeen alueen kasvillisuus palautetaan luontaisesti taimettuen tai tarvittaessa istuttamalla alueelle puuntaimia.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET JA NIIDEN RAJOITTAMINEN

Melua aiheutuu ainoastaan silloin, kun alueella on toimintaa. Toiminnassa melua syntyy murskauksessa, kuljetuksissa, kuormauksessa ja seulonnassa. Merkittävin yksittäinen melunlähde on murskauskalvos. Kuormaus ja työkoneet, esim. peruutushälyttimien ääni, voivat ajoittain nostaa melutasoa. Äänen kuuluvuus ympäristöön vaihtelee mm. sääolosuhteiden ja vuorokaudenajan mukaan.

Murskauskalvos sijoitetaan alueen pohjatasolle ja mahdollisimman lähelle ottorintausta, josta murskattavaa soraa kulloinkin otetaan. Tällöin kuljetus- ja kuormausmatka ja samalla siitä lähtevä melu ja päästöt ovat pienimmät.

Toiminnan päästöt aiheutuvat pölypäästöistä sekä polttoprosessiperäisistä päästöistä. Pölyä syntyy murskauksesta ja seulonnasta, varastoinnista, kuormauksesta ja jonkin verran myös työmaaliikenteestä. Polttoprosessiperäisiä typpi-, rikki-, hiilidioksidi- ja pienhiukkaspäästöjä aiheuttaa energian tuotannosta eli koneiden polttomoottoreista. Tarvittaessa käytetään vettä pölyn torjuntaan. Vesi tuodaan paikalle säiliössä.

Kiviainestoinnassa ei synny suoria päästöjä vesiin tai maaperään eikä merkittäviä määriä jätevesiä. Murskauskalvosin sosiaalitalan jätevedet johdetaan umpisäiliöön ja viedään asianmukaisesti käsiteltäväksi. Vaihtoehtoisesti käytetään kuivakäymälää.

Toiminnassa ei synny hulevesiä. Alueella muodostuvat vedet ovat luontaisia sade- tai sulamisvesiä. Sade- ja sulamisvedet imeytyvät normaalisti maaperään. Merkittävää pintavaluntaa ei sora-alueilla synny.

LAITOKSEN TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Laitoksen toiminnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa. Siihen kirjataan päivittäinen työaika, tuotantomäärä, tehdyt tarkastukset, huollot, keskeytykset ja poikkeavat tilanteet. Alueella syntyneistä jätteistä ja polttoaineen käyttömääristä pidetään kirjaa.

Syntyvää melua ja pölyä arvioidaan tuotannon aikana jatkuvasti aistinvaraisesti. Mikäli on syytä epäillä raja-arvojen ylittävän lähimpien asuinrakennusten piha-alueilla, voidaan tarvittaessa tehdä melu- ja pölymittauksia. Pohjaveden pinnankorkeutta esitetään mitattavaksi kaksi kertaa vuodessa alueella olevasta pohjavesiputkesta HP1, esimerkiksi keväisin ja syksyisin.

Alueelta otettavien maa-aineksen määrä ja laatu ilmoitetaan maa-aineslupaviranomaisille vuosittain maa-aineslain 23 a §:n mukaisesti. Raportointi tehdään sähköisesti suoraan Notto-rekisteriin. Toiminnasta syntyvät jätteet raportoidaan YLVA-tietojärjestelmään aluehallinnon asiointipalvelussa

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Toiminnasta aiheutuva merkittävin ympäristöriski on öljyvahinko esimerkiksi työkoneiden letkurikkojen, varastosäiliöiden vuodon tai tulipalon yhteydessä.

Kaikessa polttonesteiden käsittelyyn liittyvässä toiminnassa tiedostetaan siihen liittyvät riskit ja toimitaan sen edellyttämällä huolellisuudella, jotta öljyä ei päädy maaperään. Alueella on aina riittävä määrä imeytysmattoja tms. imeytysmateriaalia öljy- tai polttoainevuotojen varalle. Vuotojen ehkäisemiseksi koneet ja laitteet huolletaan säännöllisin väliajoin. Huollot tehdään muualla, lukuun ottamatta toiminnan turvallisen jatkumisen kannalta välttämättömiä pieniä ja säännöllisiä huoltoja.

Henkilö- ja ympäristövahinkojen estämiseksi alueella toimivilta henkilöiltä edellytetään suojaimien käyttöä sekä Destia Oy:n työ- ja ympäristösuojeluohjeiden osaamista ja noudattamista. Alueella ei sallita öljyä vuotavien työkoneiden tai autojen työskentelyä. Alue pidetään yleisilmeeltään siistinä ja kulkuväylät esteettöminä.

Vuodon sattuessa ryhdytään välittömästi toimenpiteisiin, joilla vuoto torjutaan ja maaperä puhdistetaan. Kaikista ympäristövahingoista ilmoitetaan välittömästi Joensuun kaupungin ympäristöviranomaiselle, Pohjois-Karjalan pelastuslaitokselle sekä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ja ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin vahingon torjumiseksi

ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) SOVELTAMISESTA

Murskaustoiminnassa noudatetaan ympäristönsuojelulain mukaisesti parasta saatavilla olevaa tekniikkaa. Toimintaa ohjaa ISO 14001 mukainen ympäristöjärjestelmä sekä toimialan BAT-ohje Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa. Lisäksi toiminnassa noudatetaan valtioneuvoston asetuksessa 800/2010 kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta asetettuja vaatimuksia. Paikalliset olosuhteet ja toiminnan laajuus huomioiden toiminnassa käytetään parasta mahdollista tekniikkaa ja ympäristön kannalta parhaita toimintatapoja (BEP) hakemuksessa esitetyllä tavalla

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu yleisessä tietoverkossa. Hakemusasiakirjat on pidetty julkisesti nähtävillä 26.3.-2.5.2024 yleisessä tietoverkossa ja ympäristönsuojeluyksikössä. Viranomainen on kuullut lähinaapurit 26.3.2024 lähetetyillä kirjeillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemukseen ei saapunut muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunto terveydensuojeluviranomaiselta ja Fingrid Oyj:ltä.

Pohjois-Karjalan ympäristöterveyden lausunto

Destia Oy hakee Joensuun kaupungin lupaviranomaiselta maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa maa-ainesten ottamiseen 76 600 m³ ktr kokonaisottomäärälle Joensuun Enossa sijaitsevalle Päresärkän kiinteistölle. Lupaa haetaan viideksitoista vuodeksi. Samalla haetaan ympäristölupaa siirrettävälle murskauslaitokselle, niin ikään viideksitoista vuodeksi. Kyseessä on lupien uusiminen alueella, joilla jo aiemmin on ollut samanlaista toimintaa.

Toiminta-alueen naapurissa sijaitsee kolme kiinteistöä, joista lähin sijaitsee alle 500 m päässä suunnitelma-alueelta. Kyseessä on vakituinen asuinrakennus.

Lähin pohjavesialue, Hämälänsärkät, sijaitsee lähimmillään noin 250 metrin päässä ottoalueesta. Kyseessä on muu vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue.

Tärkeimmät toiminnan ympäristövaikutukset ovat pöly ja melu. Suunnitelman mukaan siirrettävä murskauslaitos tulee olemaan lähimmillään yli 300 m päähän lähimmäistä asuinrakennuksesta. Tällä

etäisyydellä toimittaessa melutorjuntaan ja pölyämisen estämiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Sarvingintien suuntaan pölyn ja äänen leviämistä estää tielinjauksen ja ottoalueen väliin jäävä puusto. Sillä ottoalueen osalla, josta pintamaan poisto on vielä tekemättä, olisi hyvä mahdollisuuksien mukaan niin ikään jättää toiminta-alueen rajalle suojapuustoa.

Fingrid Oyj: lausunto

Destia Oy hakee maa-ainekslain mukaista lupaa hiekan ja soran ottoon sekä ympäristönsuojelulain mukaista lupaa soran murskaukseen Joensuun kaupungissa tilalle Päresärkkä (RN:o 167-436-11-31). Alueella on Fingrid Oyj:n 110 kilovoltin (kV) voimajohto Kaltimo–Palojärvi, ja suunniteltu ottoalue sijoittuu mainitun voimajohdon ympäristöön sen pylväsvälille 105–107, kartta liitteenä.

Fingrid Oyj:n voimajohtoa varten on valtioneuvoston päätöksellä lunastettu kiinteistöjen käyttöoikeus. Käyttöoikeus koskee 47 metriä leveää johtoaluetta, joka muodostuu 27 metriä leveästä johtoaukeasta ja johtoaukean reunoissa olevista 10 metriä leveistä reunavyöhykkeistä, joilla puuston kasvua on rajoitettu niin, etteivät puut kaatuessaan osu johtimiin (liite). Johtoalueen maapohja ja puusto ovat maanomistajien omaisuutta.

Johdon omistajalla on oikeus pitää voimajohtonsa kyseisellä alueella ja oikeus ylläpitää ja huoltaa sitä. Maanomistajan oikeuksia rajoitetaan esimerkiksi siten, että maanomistaja ei saa harjoittaa johtoalueella sellaista toimintaa, josta saattaa koitua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle. Maa-ainesta voidaan ottaa Fingrid Oyj:n voimajohdon ympäristössä edellä määritellyn johtoalueen ulkopuolella ottaen mainitun voimajohdon osalta huomioon seuraavaa:

Maa-aineksen otto voimajohdon läheisyydessä:

Maa-aineksen otto, käsittelytoiminta ja varastointi tulee tehdä kokonaisuudessaan johtoalueen ulkopuolella eli vaakasuoraan mitattuna vähintään 23,5 metrin etäisyydellä 110 kV:n voimajohdon keskilinjasta. Keskilinja maastossa on voimajohdon keskimmäisen virtajohtimen kohdalla. Työmenetelmien tulee olla sellaisia, että voimajohto joutuu mahdollisimman vähän alttiiksi pölylle. Maa-aineksen ottaja vastaa henkilökuntansa työturvallisuudesta työskenneltäessä voimajohdon läheisyydessä sekä kaikista niistä vahingoista, joita voimajohdolle tai sähkön siirrolle saattaa aiheutua maa-aineksen oton seurauksena. Tällaisia ovat esimerkiksi likaantuneiden eristimien ja niiden puhdistuksen aiheuttamat kustannukset sekä häiriöt ja katkokset sähkön siirrossa.

Työskentely voimajohtojen läheisyydessä:

Jos 100 metriä lähempänä voimajohtoja aiotaan räjäyttää kiviä, on siitä ilmoitettava erikseen mahdollista katselmusta varten Fingrid Oyj:n voimajohtoasiantuntija Jarmo Lahtoniemelle, puhelin 030 395 5607. Katselmuksessa todetaan räjäytystöiden vaikutusalueella sijaitsevien johto-osien senhetkinen kunto. Räjäytyskohteet on suojattava niin hyvin, ettei johtoon pääse sinkoutumaan kiviä. Varsinkin johtimet ja eristimet vioittuvat hyvin herkästi. Räjäytystöissä on huomioitava Fingrid Oyj:n ohje Maa-

ainesten louhinta ja murskaus voimajohtojen läheisyydessä (liite).

Voimajohtopylväiden pylväsala ulottuu kolmen metrin päähän pylväiden maanpäällisistä perustus- ja harusrakenteista (liite). Pylväsala on suoja-alue, jolla ei saa kaivaa eikä liikkua työkoneilla. Maanottotoiminnassa pylvään suoja-alue ulottuu 10 metrin etäisyydelle kaikista pylvään maanpäällisistä perustus- ja harusrakenteista.

Työskenneltäessä 110 kV:n johdon alla ei työkonen työkentelyalue pystysuoraan mitattuna saa ulottua kolmea metriä lähemmäksi 110 kV:n johdon johtimia silloin, kun työkonen työkentelyalue vaakasuoraan mitattuna ulottuu viittä metriä lähemmäksi 110 kV:n johdon reunajohtimia (liite).

Voimajohdon läheisyydessä puita ei saa kaataa johtoon päin ja kaatosuunta on aina varmistettava puunkorjuutöiden turvallisuusmääräysten mukaisesti. Varastointi johtoalueella on kielletty.

Työmaakopit, palavan nesteen varastot, tankkauspaikat, murskaustoiminta sekä maa-aineksen, murskeen, louheen, pintamaiden ja puiden varastointi tulee sijoittaa voimajohdolle lunastetun johtoalueen ulkopuolelle vaakasuoraan mitattuna vähintään 23,5 metrin etäisyydelle voimajohdon keskilinjasta. Voimajohdon keskilinja maastossa on voimajohdon keskimmäisen virtajohtimen kohdalla.

Suunnitelmien muutos:

Jos suunnitelmanne muuttuvat tai tarkentuvat, pyydämme ilmoittamaan siitä meille osoitteeseen Fingrid Oyj, Maankäyttö ja ympäristö, PL 530, 00101 Helsinki tai sähköpostiosoitteeseen risteamalausunnot@fingrid.fi.

Hakijan vastineet

Vastine Pohjois-Karjalan ympäristöterveyden lausuntoon

Hakijalla ei ole huomautettavaa lausunnosta

Vastine Fingrid Oyj:n lausuntoon

Hakijalla ei ole huomautettavaa lausunnosta

VIRANOMAISEN RATKAISU

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää myöntää Destia Oy:lle maa-aineslain 4 a §:n mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen ja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan Joensuun kaupungin Kirkonkylään tilalle Päresärkki RN:o 11:31 viidentoista (15) vuoden ajaksi 76 600 k-m³ suuruiselle määrälle hakemuksen sekä alla esitettyjen lupamääräysten mukaisesti.

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

1.

Ottamisalue on enintään ottamissuunnitelmassa esitetyn laajuinen. Ottamisalueen rajat on merkittävä näkyvästi maastoon. Maantiehen tulee jättää vähintään 20 metrin suoja-alue tien keskilinjasta mitattuna. Voimansiirtoalue on otettava suunnitelman sekä Fingrid Oyj:n lausunnon mukaisesti huomioon.

2.

Ottamisen aikana syntyvät jyrkänteet tulee merkitä näkyvästi maastoon esim. lippusiimalla ja varoituskyltein. Asiattomien pääsy alueelle tulee estää

3.

Toiminnassa on noudatettava seuraavia toiminta-aikoja:

Murskaus ma-pe klo 7-22

Rikotus ma-pe klo 8-18

Kuormaaminen ja kuljetus ma-pe klo 6-22

Toimintaa ei saa harjoittaa viikonloppuisin eikä arkipyhinä.

4.

Alin ottamistaso on +113,92 (N2000). Ylimmän havaitun luonnollisen pohjaveden pinnan yläpuolelle on aina jätettävä vähintään kahden (2) metrin paksuinen suojakerros kaivamatonta maata. Molemmat edellä mainitut ehdot tulee täyttyä.

Pohjaveden pinnan tasoa tulee tarkkailla kaksi kertaa vuodessa alueella olevasta pohjavesiputkesta. Tiedot tulee toimittaa vuosittain valvontaviranomaiselle.

Alueen korkotaso sekä alin ottotaso tulee merkitä näkyvästi maastoon paikkaan, jossa se säilyy pysyvästi koko ottamistoiminnan ajan. Ottamistason merkintää on muutettava, jos havainnot pohjaveden pinnan korkeudesta sitä edellyttävät.

5.

Toiminnan aiheuttama melutaso (A-painotettu ekvivalenttitaso LAeq) ei saa ylittää lähimmällä asumiseen käytettävällä alueella päivällä (klo 7-22) 55 dB ja yöllä (klo 22-7) 50 dB.

Melutasoa tulee tarkkailla aina toiminnan aikana ja tarvittaessa todentaa mittauksin.

6.

Murskaamon on täytettävä vähintään B-luokan murskaimelle asetetut vaatimukset. Murskauksen tulee täyttää ns. MURAU-asetuksen (800/2010) vaatimukset

7.

Pölyhaittoja tulee ehkäistä kastelemalla tai koteloidamalla laitteistot tai muulla vastaavalla menetelmällä. Varastokasoja ja kuormia tulee tarpeen mukaan kastella pölyämisen estämiseksi. Alueet ja tiet on hoidettava siten, että pölyäminen jää mahdollisimman vähäiseksi. Pölyämistä tulee tarkkailla aina toiminnan aikana ja tarvittaessa todentaa mittauksin.

8.

Murskain tulee sijoittaa alueen matalimmalle kohdalle hyödyntäen olemassa olevia rintauksia suojoina. Varastokasat tulee sijoittaa siten, että melun ja pölyn leviäminen ehkäistään. Pudotuskorkeus murskaimelta varastokasaan tulee pitää mahdollisimman pienenä.

Murskauskalusteiston kuljettimien päähän tulee kiinnittää pölyämistä estävät suojat tai tulee käyttää muuta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Murskauksen meluhaitat tulee minimoida käyttämällä kumitettuja kuormauskohtia ja rännejä, kattamalla kuljettimet, käyttämällä kumisia seulaverkkoja tai muilla yhtä tehokkailla parasta käyttökelpoista tekniikkaa edustavilla laiteteknisillä ratkaisuilla.

9.

Polttoainesäiliöiden tulee olla kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä. Säiliöissä tulee olla ylitäytönestimet ja tankkauskalusteistot tulee varustaa lukittavilla sulkuventtiileillä sekä lapon estolla.

Polttoaineita ja muita kemikaaleja ei saa varastoida alueella silloin, kun alueella ei ole toimintaa. Toiminnan aikana säiliöt tulee sijoittaa kaivualueen ulkopuolelle. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden tulee olla nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja.

Koneiden ja laitteiden säilytyspaikat on suojattava asianmukaisesti ja sijoitettava, jos mahdollista, ottamisalueen ulkopuolelle. Ottamisalueella ei saa tehdä laajamittaisia koneiden huoltotöitä. Alueella tulee olla käytettävissä imeytysmateriaalia öljyvuotojen varalta.

10.

Alueen jälkihoito ja maisemointi tulee tehdä vaiheittain ottamisen edistymisen mukaan niiltä alueen osilta, joilta aineksia ei enää oteta. Ottamisen eteneminen tulee suunnitella siten, että jälkihoito ja maisemointi voivat edetä mahdollisimman nopeasti. Otetun alueen pohja on muotoiltava siten, ettei alueelle muodostu vettä kerääviä lammikoita. Lopulliset jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä alueella luvan voimassaoloaikana.

Rintaukset tulee luiskata vaihtelevasti jyrkkyyteen 1:2 tai loivemmaksi. Otetun alueen pohja on muotoiltava loivasti vaihtelevaksi harjanteilla ja kumpareilla, ympäristön alkuperäisiä maaston muotoja jäljitellen. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta esim. alueelta kuorittuja pintamaita käyttäen (n. 15 cm hiekkaa, n. 5 cm humusta). Alue tulee metsittää.

11.

Toiminnan jätehuolto on järjestettävä siten, ettei toiminnasta aiheudu ympäristön roskaantumista, maaperän pilaantumista eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Kaivannaisjätteet tulee varastoida ja käsitellä kaivannaisjätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Kyseessä on pysyvän jätteen kaivannaisjätealue.

Vaaralliset jätteet on varastoitava katetuissa tiloissa ja sellaisella alustalla, josta mahdolliset vuodot saadaan keräytyä talteen. Vaaralliset jätteet on pakattava varastointia ja kuljetusta varten asianmukaisesti laatua ja vaarallisuutta osoittavin merkinnöin varustettuihin tiiviisiin astioihin tai säiliöihin. Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa keskenään tai muihin jätteisiin. Vaaralliset jätteet on toimitettava sellaiselle yritykselle tai laitokselle, joka saa ympäristöluvan perusteella ottaa vastaan ko. vaarallista jätettä.

12.

Toiminnassa tulee noudattaa niitä määräyksiä, joita Joensuun alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä ja Joensuun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu jätteiden käsittelystä, lajittelusta ja varastoinnista, vaarallisista jätteistä, vaarallisia jätteitä koskevasta kirjanpidosta, sekä kemikaalien ja vaarallisten jätteiden säiliövarastoinnista.

13.

Toiminnasta tulee pitää käyttöpäiväkirjaa, joka tulee pyydettyä esittää ympäristönsuojeluviranomaiselle. Käyttöpäiväkirjaan tulee merkitä ainakin seuraavat tiedot:

- murskauksen tuotantotiedot ja käyntiajat
- käytettyjen polttoaineiden laatu- ja kustustiedot (t/a)
- toiminnassa muodostuneet jätteet ja vaaralliset jätteet, niiden alkuperä, laatu, määrä ja varastointi sekä edelleen toimittaminen

- suoritettut huoltotoimenpiteet
- häiriötilanteet ja onnettomuudet (syy, kesto aika, arvio päästöistä ilmaan, vesiin tai maaperään sekä niiden ympäristövaikutukset ja suoritettut toimenpiteet).
- mittaustulokset

14.

Toiminnan häiriötilanteista, olennaisesta muuttamisesta, pitkäaikaisesta keskeyttämisestä, lopettamisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on viipymättä ilmoitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle.

15.

Ottamissuunnitelman ja lupaehtojen noudattamisen ja maisemoinnin edistymisen seuraamiseksi tulee paikan päällä järjestää tarvittaessa hakijan ja valvontaviranomaisen yhteisiä katselmuksia.

Hakijan tulee vuosittain ilmoittaa lupaviranomaiselle otetun aineksen määrä ja laatu. Ottotoiminnan loputtua vakuuden voimassaoloaikana on alueella pidettävä loppukatselmus, jossa todetaan alueen jälkihoidon ja maisemointitöiden riittävyys.

16.

Jos ottamissuunnitelma on ristiriidassa lupamääräyksen kanssa, noudatetaan kyseistä lupamääräystä.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen ole ristiriidassa MAL 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädetään ainesten ottamisen rajoituksista. 1 momentin mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista, 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella on lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. (MAL 3.2 §)

Lisäksi maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asukkaille tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Yleiset perustelut lupapäätökselle

Alueelta on jo otettu maa-aineksia, eikä jo avatulla alueella ole merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä eikä maa-ainestenotto turmele kaunista maisemakuvaa eikä aiheuta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.

Ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi, kun ottaminen toteutetaan ottosuunnitelman ja lupamääräysten mukaisesti.

Maa-ainesesiintymän säästeliääseen ja taloudelliseen käyttöön vaikuttaa se, että avatulta ottoalueelta otetaan maa-ainekset mahdollisimman tehokkaasti.

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pidemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen

kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.

Joensuun seudun yleiskaavassa 2020 Päresärkän alue on osoitettu merkinnällä EO/so, seudullisesti merkittäväksi soran tai hiekan ottoalueeksi.

Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040 alue on osoitettu soranottoalueeksi (EO1).

Kun toiminnassa noudatetaan lupamääräyksissä ja ottamissuunnitelmassa esitettyjä suojaustoimia, kuten jyrkänteiden suojausta ja varoituskylttejä, ei ottotoiminta aiheuta vaaraa asukkaille tai ympäristölle. Maasto-olosuhteet ja esitetyt haittojen torjuntatoimet huomioiden ottotoiminnasta ei aiheudu melu- tai pölyhaittaa asutukselle.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti luvassa on annettava määräykset mm. päästöjen rajoittamisesta, jätteiden syntymisen vähentämisestä ja haittojen vähentämisestä. YSL:n 58 §:n mukaan luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. YSL:n 62 §:n mukaisesti tulee myös antaa tarpeelliset määräykset toiminnan ja päästöjen tarkkailusta.

Maa-ainesten ottaminen ei ole ristiriidassa maa-aineslain 6 §:ssä säädettyjen luvan myöntämisen edellytysten kanssa. Lupa voidaan näin ollen myöntää.

Vastaus lausuntoihin ja esitettyihin mielipiteisiin

Annetut lausunnot on otettu lupamääräyksissä huomioon.

Lupamääräysten yksilöidyt perustelut

Lupamääräys 1.

Kokonaisottomäärä ja ottamisalue ovat hakemuksen mukaiset. Ottamisalue tulee merkitä näkyvästi maastoon, jotta rajoista ei ole epäselvyyttä eikä toiminta laajene naapurikiinteistöjen puolelle, Sarvingintien suoja-alueelle, liian lähelle voimalinjaa tai laajemmalle alueelle kuin ottosuunnitelmassa on esitetty. Voimajohdon läheisyydessä on työskenneltävä Fingrid Oyj:n lausunnon mukaisesti, jotta toiminnasta ei aiheudu haittaa voimajohdolle ja jotta toimiminen on turvallista.

Lupamääräys 2.

Määräys on tarpeen työturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi. Määräyksellä estetään alueella kulkijoille mahdollisesti aiheutuva vaara.

Lupamääräys 3.

Toiminta-aikojen rajaaminen on tarpeen naapureille koituvan kohtuuttoman meluhaitan ehkäisemiseksi. Toiminta-aikojen rajaamisessa on otettu huomioon alueen maasto-olosuhteet, etäisyys häiriintyneisiin kohteisiin sekä esitetyt haittojen torjuntatoimet. Asetetut toiminta-ajat ovat MURAUS-asetuksen mukaiset.

Lupamääräys 4.

Määräys on asetettu pohjaveden laadun ja määrän sekä ottotoiminnan suunnitelmallisen etenemisen turvaamiseksi. Ottotason selkeä merkintä helpottaa sekä valvontaa että itse ottotoimintaa.

Lupamääräys 5.

Lupamääräys on tarpeen toiminnasta naapureille aiheutuvan meluhaitan vähentämiseksi. Toiminta ei saa aiheuttaa naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melun osalta. Melun raja-arvo perustuu valtioneuvoston päätöksessä melutason ohjearvoista (993/1992) 2 §:n mukaiseen asumiseen käytettävän alueen ulko-ohjearvoon.

Lupamääräys 6.

Valtioneuvoston asetuksessa (MURAUS-asetus 800/2010) säännellään murskauksen ympäristönsuojelun tasosta. Asetus toimii vähimmäisvaatimuksena ympäristöluvuissa. Tästä syystä toiminnassa tulee noudattaa asetuksen vaatimuksia.

Lupamääräys 7.

Lupamääräys on tarpeen asutukselle mahdollisesti aiheutuvien pölyhaittojen rajoittamiseksi ja todentamiseksi. Mittaukset on tehtävä, mikäli ympäristönsuojeluviranomaisella on aihetta epäillä ilmanlaadusta annetun asetuksen mukaisten raja-arvojen ylittävän (valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta 79/2017). Vaaditut pölyn leviämisen torjuntatoimet ovat MURAUS-asetuksen

(800/2010) mukaiset.

Lupamääräys 8.

Lupamääräys on tarpeen murskauksesta aiheutuvien melu- ja pölyhaittojen ehkäisemiseksi. Vaaditut torjuntatoimet ovat MURAU-asetuksen (800/2010) mukaiset.

Lupamääräykset 9.

Lupamääräykset ovat tarpeen pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemiseksi. Vaaditut torjuntatoimet ovat MURAU-asetuksen (800/2010) mukaiset.

Lupamääräys 10.

Määräykset ottoalueen muotoilusta ovat tarpeen, jotta alue ottotoiminnan jälkeen sopii ympäröivään maisemaan ja alueella on turvallista liikkuu. Maannoskerroksen palauttaminen luiskiin nopeuttaa kasvillisuuden muodostumista. Alueen metsittäminen on tarpeen maisemallisista syistä.

Lupamääräys 11.

Toiminnassa tulee noudattaa niitä määräyksiä, joita Joensuun alueellisen jätelautakunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä ja Joensuun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu jätteiden käsittelystä, lajittelusta ja varastoinnista, vaarallisista jätteistä, vaarallisia jätteitä koskevasta kirjanpidosta sekä kemikaalien ja vaarallisten jätteiden säiliövarastoinnista.

Lupamääräykset 12–13.

Käyttöpäiväkirjan pito on tarpeen toiminnan valvomiseksi. Ilmoitukset toimintaa koskevista muutoksista ovat tarpeen toiminnan valvonnan sekä ympäristöluvan muutostarpeen arvioinnin takia.

Lupamääräys 14–16.

Määräykset selventävät maa-ainesten otton valvontaan liittyviä järjestelyjä ja maa-ainesten ottajan velvollisuuksia. Ottotiedot voidaan toimittaa esimerkiksi valtakunnallisen NOTTO-tietokannan kautta.

LUVAN VOIMASSAOLO

Päätöksen voimassaolo

Lupa on voimassa 15 vuotta.

Maininta lupaa ankaramman asetuksen noudattamisesta

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla tässä luvassa olevia määräyksiä ankarampia määräyksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

OTTAMISTOIMINNAN ALOITTAMINEN

Toiminta voidaan aloittaa ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21.2 §:n mukaisesti ennen kuin päätös saa lainvoiman. Tämän lupapäätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, kun toiminta järjestetään lupapäätöksen määräysten mukaisesti. Alue on jo ottamistoiminnan piirissä.

Toiminnan aloittaminen ennen tämän päätöksen lainvoimaiseksi tuloa edellyttää, että luvan saaja asettaa 5800 euron suuruisen vakuuden mahdollisten haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamiseksi lupapäätöksen kumoamisen tai muuttamisen varalta. Muutoksenhakutuomioistuim voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

MAKSUT JA VAKUUDET

Tarkastusmaksu

Maa-aineslupahakemuksen tarkastusmaksu on 1049 €

Ympäristölupahakemuksen tarkastusmaksu on 1050 €

Asianosaisten kuulemiskulut

Naapurien kuulemisesta peritään maa-ainestaksan 4.1 §:n mukaisesti 96 euroa.

Aloittamisoikeus

Maa-aineslain mukaisen toimenpiteen suorittamisesta ennen luvan lainvoimaiseksi tuloa peritään

maa-ainestaksan 5.1 §:n mukaisesti 144 euroa ja ympäristönsuojeluviranomaisen taksan 9 §:n mukaisesti 70 euroa.

Valvontamaksu

Vuosittainen maa-ainesoton valvontamaksu määräytyy voimassa olevan taksan mukaan. Vuoden 2024 valvontamaksu on 154 € ja se peritään tarkastusmaksun yhteydessä. Ympäristöluvan valvontamaksu peritään valvontaohjelman mukaisesti.

Vakuus

Ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä on hakijan asetettava 5800 euron suuruinen vakuus lupamääräyksissä ja ottamissuunnitelmassa määrättyjen toimenpiteiden suorittamisesta. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään yhden vuoden tämän päätöksen voimassaoloajan yli menevälle ajalle. Vakuus palautetaan vasta hyväksytyn loppukatselmuksen jälkeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014) 2, 5-12, 14-17, 19-20, 22, 27, 34, 39, 42-44, 47 a-49, 52-53, 58, 62, 66, 70, 83-85, 87, 96, 111-114, 123, 167-168, 170, 190-191, 205 §
 Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2-4, 6, 11-15, 18 §
 Maa-aineslaki (555/1981) 1, 1a, 3-7, 10-16, 19-21, 23, 23 a, 23 b §
 Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4, 6-9 §
 Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 1-4, 6-8, 12-13, 16 §
 Laki eräistä naapuruussuhteista (26/1920)
 Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992)
 Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (MURAUS-asetus 800/2010)
 Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (79/2017)
 Joensuun kaupungin ympäristönsuojelumääräykset (16.11.2015)
 Joensuun alueellisen jätelautakunnan jätehuoltomääräykset (15.12.2022)
 Joensuun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksa (20.12.2023) 2-3, 9 §
 Joensuun kaupungin maa-ainestaksa (20.12.2023) 2-5, 8 §
 Joensuun kaupungin hallintosääntö (28.9.2015) 49 §

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Pohjois-Karjalan ELY-keskus / ympäristö ja luonnonvarat, PL 69, 80101 Joensuu
 Pohjois-Karjalan ympäristöterveys, Jokikatu 8, 80220 Joensuu

Ilmoitus päätöksestä

Niille, jotka asian käsittelyn yhteydessä ovat sitä pyytäneet

Julkinen kuulutus

Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella yleisessä tietoverkossa 16.5.2024.

MUUTOKSENHAKU

Valitusosoitus

Tähän päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusoikeus on:

1. sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;
2. rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
3. toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4. elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
5. muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Valitusosoitus on liitteenä.